

Quod iustum est et aequum.

*Scritti in onore del Cardinale Zenone Grocholewski
per il cinquantesimo di sacerdozio*

Red. abp M. Jędraszewski i ks. J. Słowiński,
wydawca Archidiecezja Poznańska, Poznań 2013, ss. 614.

Jubileuszowa pozycja ma wyjątkowo ujmującą oprawę zewnętrzną. Została ubogacona kolorowymi fragmentami planów Poznania i Rzymu z lat 1617 i 1640 na wewnętrznych stronach okładek. W części gratulacyjnej (s. 9–31) zostały umieszczone życzenia dla Najczcigodniejszego Jubilatowi od Ojca św. Franciszka, emerytowanego papieża Benedykta XVI, arcybiskupa Stanisława Gądeckiego – Metropolity Poznańskiego, kard. A. Sodano – Dziekana Kolegium Kardynałów, abpa J. Kowalczyka – ówczesnego prymasa Polski, abpa Celestino Migliore – nuncjusza apostolskiego w Polsce, pracowników Kongregacji Wychowania Katolickiego oraz lista osobiście gratulujących Księdzu Kardynałowi Jubilatowi autorytetów kościelnych, przedstawicieli uniwersytetów i szkół oraz autorytetów świeckich (łącznie 90 osób).

Oprócz części przeznaczanej na składanie życzeń Eminencji Jubilatowi prezentowana publikacja została poświęcona celom badawczym i podzielona na trzy części. Artykuły umieszczone w niniejszej publikacji zostały napisane w językach: angielskim, francuskim, hiszpańskim, niemieckim i włoskim. O ich autorach czytelnik może otrzymać informację z umieszczonych przed tekstami życiorysów, informujących o aktywności naukowej lub organizacyjnej.

Pierwsza część badawcza zawiera laudację abpa M. Jędraszewskiego poświęconą Jubilatowi, 10 opracowań tematów związanych z życiem i działalnością Kardynała oraz list Prezydenta Uniwersytetu Katolickiego w Taipei na Tajwanie. Z laudacji dowiadujemy się, że Kardynał Jubilat został uhonorowany doktoratem *honoris causa* 21 uniwersytetów na czterech kontynentach oraz wielu innymi odznaczeniami. Dowodzi to jego wyjątkowej aktywności, kompetencji i obdarowania szczególnymi darami przez Pana. Autorami artykułów pierwszej części są m.in.: G. Balcerek, S. Napierała, G. Marino, I. Dec, J. Słowiński i P. Malecha. Z opracowań tych na szczególną uwagę zasługuje artykuł François-Xavier'a Dumortier SJ, rektora Papieskiego Uniwersytetu Gregoriań-

skiego o uniwersytecie na rozstajnych drogach oraz artykuł bpa Z. Fortuniaka pt. „*Un appel, diverses vocations*”, poświęcony bł. Edmundowi Bojanowskiemu, bł. siostrze Sancji Janinie Szymkowiak i lekarzowi Kazimierzowi Antoniemu Hołodze, kandydatowi na ołtarze. List z Uniwersytetu w Taipei dowodzi wpływu Kardynała Jubilata na uznanie przez tamtejsze ministerstwo edukacji naukowych stopni kościelnych.

Część druga, poświęcona refleksjom naukowym z prawa kanonicznego, obejmuje 17 rozpraw autorów różnych narodowości, m.in. 6 polskich kanonistów. Wśród nich znajdujemy znane postacie: M.J. Arroba Conde, R.Z. Burke, A.D. Busso, G. Dzierzon, P. Erdö, W. Góralski, J. Krukowski, J. Llobell, K. Lüdicke, H. Schwedenwein i H. Stawniak. Publikacje poruszają zagadnienia kościelnego prawa karnego, administracyjnego, małżeńskiego i prawa osobowego – dotyczącego duchownych. Niektóre z nich dotyczą śmiałych rozwiązań sięgających w przyszłość.

Trzecia część umieszczonych w omawianej publikacji artykułów, zajmująca się zagadnieniami edukacyjnymi, zawiera 28 interesujących wypowiedzi, w tym 6 autorstwa polskich naukowców. Wypowiedziom tej trzeciej części chcę poświęcić baczniejszą uwagę ze względu na ważność problemu edukacji dzisiaj oraz wagę wypowiadających się autorytetów z nie małym doświadczeniem. Jedna grupa autorów porusza zagadnienie przyszłości wyższych uczelni. Na tę perspektywę składają się: inność nowych czasów, co pociąga za sobą „nową” inność studentów i profesorów (B.-M. Barth); współczesne wymagania stawiane kościelnym wyższym uczelniom (F. Bechina); wizja roli uniwersytetu w przyszłej Europie (J. Sedlak); przekonanie o odpowiedzialności za wyższe wykształcenie w dziedzinie etyki i wartości (S. Bergan); wyzwanie do stale aktualnego łagodzenia antagonizmu między prawdą i wiedzą (A.H. Zecca); życzliwe towarzyszenie dzisiaj studentom uniwersytetu katolickiego (G. R. Trivierge). Z powyższym spojrzeniem łączy się postulat uwzględnienia w formacji akademickiej filozofii i teologii (PH. Capelle-Dumont, A. Denaux). W dziedzinie szkolnictwa w ogóle proponuje się wprowadzenie nauki społecznej Kościoła jako szkolnego *managementu* (E. Verhack) i preferowania szkół katolickich (J.J. Hennessy). Przechodząc na płaszczyznę wychowawczo-edukacyjną w Kościele, zwrócono uwagę na: konieczność kształtowania osób, które mają formować kandydatów do kapłaństwa w duchu miłości do Kościoła (J. E. Gonzales Magaña SJ), atmosferę dialogu z seminarzystami i wśród nich (W. Mering), wprowadzanie ich w problematykę bioetyczną i dzisiejszego eksperymentowania z ludzką prokreacją (E. Sgreccia, J. Troska), kształcenie katechetów w świetle wymagań współczesności (J. Szpet). Tematyce przygotowania do kapłaństwa poświęcili opracowania W. Brandmüller i J. Myszor. Z reszty wypowiedzi chcę zwrócić szczególną uwagę na studium o społeczeństwie postsekularnym (A. Marga) i refleksję o alternatywie między czystym laicyzmem a „laicyzmem pozytywnym” (G. Della Tore Del Tempo di Sanguinetto).

Umieszczenie 19 zdjęć fotograficznych Jubilata z różnych lat jego pracy przy boku Ojca św. zamyka tę cenną pozycję.

Należy się cieszyć z powstania tej publikacji, będącej wyrazem uznania dla kardynała Grocholewskiego. To słuszne uznanie ma miejsce ze względu na nieprzeciętną osobowość o rozgłosie światowym. To dzięki licznym kontaktom Jubilata na szczeblu międzynarodowym i osobistemu zaangażowaniu w sprawy edukacji katolickiej, zwłaszcza na poziomie uniwersyteckim, Kościół odnotowywał niemałe sukcesy. Wyjątkowe uznanie dla Kardynała Jubilata opiera się także na jego kompetencji naukowej, dzięki której powierzano mu ważne urzędy w Kurii Rzymskiej oraz na fakcie, że jest kapłanem, arcybiskupem i kardynałem, który blisko współpracował z trzema papieżami: św. Janem Pawłem II, Benedyktem XVI i Franciszkiem.

Omówienie treści naukowej części publikacji niech będzie zachętą do skorzystania z umieszczonych w niej artykułów, napisanych w uznaniu dla aktywności Eminencji Jubilata. Wśród nich są wybitni naukowcy różnych ośrodków naukowych oraz doświadczeni znawcy problematyki, piastujący wysokie urzędy w instytucjach międzynarodowych (m.in. Unesco, Rada Europy). Ich kompetentne wypowiedzi są niewątpliwie inspirujące. Skorzystanie z nich oraz słowa piszącego tę recenzję niech będą wyrazem życzeń dla Księdza Kardynała Jubilata.

Ks. Edward Górecki